

Các phương thức biểu đạt trong văn bản lớp 12

Để học tốt môn Ngữ văn lớp 12, mời các em tham khảo bài **Hệ thống các phương thức biểu đạt trong văn bản lớp 12** được tổng hợp bởi [THPT Thành Phố Sóc Trăng](#).

Xác định phương thức biểu đạt trong một văn bản là một trong những yêu cầu thường gặp trong phần đọc hiểu của đề thi THPT quốc gia môn Ngữ văn.

Thực ra, trong mỗi văn bản thường sử dụng kết hợp nhiều **phương thức biểu đạt**. Việc vận dụng tổng hợp nhiều phương thức là đòi hỏi của chính cuộc đời, nhằm đáp ứng nhu cầu của cuộc sống. Tuy nhiên, trong một văn bản cụ thể, các phương thức ấy sẽ không có vị trí ngang nhau; tùy thuộc vào mục đích cần đạt tới, người viết sẽ xác định phương thức nào là chủ đạo.

6 phương thức biểu đạt trong văn bản

- Tự sự
- Miêu tả
- Biểu cảm
- Nghị luận
- Thuyết minh
- Hành chính

Các phương thức biểu đạt trong văn bản lớp 12

Các phương thức biểu đạt trong văn bản lớp 12 đầy đủ nhất

Xác định phương thức biểu đạt trong một văn bản là một trong những yêu cầu thường gặp trong phần đọc hiểu của đề thi THPT quốc gia môn Ngữ văn. Có 6 phương thức biểu đạt: tự sự, miêu tả, biểu cảm, thuyết minh, nghị luận, hành chính - công vụ.

1. Tự sự

- Tự sự là dùng ngôn ngữ để kể một chuỗi sự việc, sự việc này dẫn đến sự việc kia, cuối cùng tạo thành một kết thúc. Ngoài ra, người ta không chỉ chú trọng đến kể việc mà còn

quan tâm đến việc khắc hoạ tính cách nhân vật và nêu lên những nhận thức sâu sắc, mới mẻ về bản chất của con người và cuộc sống.

- Truyện: Truyện ngắn, tiểu thuyết, truyện ngụ ngôn, thần thoại, cổ tích,...

Ví dụ:

“Một hôm, mẹ Cám đưa cho Tấm và Cám mỗi đĩa một cái giỏ, sai đi bắt tôm, bắt tép và hươu, đĩa nào bắt được đầy giỏ sẽ thưởng cho một cái yếm đỏ. Tấm vốn chăm chỉ, lại sợ dì mắng nên mài miết suốt buổi bắt đầy một giỏ cả tôm lẫn tép. Còn Cám quen được nuông chiều, chỉ ham chơi nên mãi đến chiều chẳng bắt được gì.”

(Tấm Cám)

Ví dụ: Các truyện cổ tích: *Sơn tinh thủy tinh, Tấm cám, Sự tích quả dưa hấu, ...* đều vận dụng phương thức biểu đạt tự sự, nêu lên câu chuyện dân gian nhằm giải thích các truyền thuyết dân gian hoặc nêu lên bài học cho thế hệ sau.

2. Miêu tả

- Miêu tả là dùng ngôn ngữ làm cho người nghe, người đọc có thể hình dung được cụ thể sự vật, sự việc như đang hiện ra trước mắt hoặc nhận biết được thế giới nội tâm của con người.

- Có cả trong các tác phẩm thơ và truyện.

Ví dụ:

“Trăng đang lên. Mặt sông lấp loáng ánh vàng. Núi Trùm Cát đứng sừng sững bên bờ sông thành một khối tím sẫm uy nghi, trầm mặc. Dưới ánh trăng, dòng sông sáng rực lên, những con sóng nhỏ lăn tăn gợn đều mỏng man vỗ nhẹ vào hai bên bờ cát”

(Trong con gió lốc, Khuất Quang Thụy)

Ví dụ: “*Hắn về lần này trông khác hẳn, mới đâu chẳng ai biết hắn là ai. Trông đặc như thằn lằn sắng cá! Cái đầu thì trọc lóc, cái răng cạo trắng hớn, cái mặt thì đen mà rất cong cong, hai mắt gườm gườm trông gớm chết! Hắn mặc quần áo nái đen với cái áo tây vàng. Cái ngực phanh đầy những nét chạm trổ rồng, phượng với một ông tướng cầm chùy, cả hai cánh tay cũng thế. Trông gớm chết!”*

Chí Phèo – Nam Cao

3. Biểu cảm

- Biểu cảm là một nhu cầu của con người trong cuộc sống bởi trong thực tế sống luôn có những điều khiến ta rung động (cảm) và muốn bộc lộ (biểu) ra với một hay nhiều người khác. PT biểu cảm là dùng ngôn ngữ để bộc lộ tình cảm, cảm xúc của mình về thế giới xung quanh.

- Các thể loại thơ, ca dao, bút kí... Tuy vậy các thể kí thường kết hợp tự sự và trữ tình.

Ví dụ:

*Nhớ ai bồi hồi bồi hồi
Như đứng đống lửa như ngồi đống than
(Ca dao)*

Ví dụ:

*“Năm nay đào lại nở
Không thấy ông đồ xưa
Những người muôn năm cũ
Hồn ở đâu bây giờ?”*

Ông đồ – Vũ Đình Liên

4. Thuyết minh

- Thuyết minh: là cung cấp, giới thiệu, giảng giải,...những tri thức về một sự vật, hiện tượng nào đó cho những người cần biết nhưng còn chưa biết.

- Tiểu sử về một nhân vật.

- Kiến thức về một vấn đề khoa học.

Ví dụ:

“Theo các nhà khoa học, bao bì ni lông lẫn vào đất làm cản trở quá trình sinh trưởng của các loài thực vật bị nó bao quanh, cản trở sự phát triển của cỏ dẫn đến hiện tượng xói mòn ở các vùng đồi núi. Bao bì ni lông bị vứt xuống cống làm tắc các đường dẫn nước thải, làm tăng khả năng ngập lụt của các đô thị về mùa mưa. Sự tắc nghẽn của hệ thống cống rãnh làm cho muỗi phát sinh, lây truyền dịch bệnh. Bao bì ni lông trôi ra biển làm chết các sinh vật khi chúng nuốt phải...”

(Thông tin về Ngày Trái Đất năm 2000)

5. Nghị luận

Nghị luận: là phương thức chủ yếu được dùng để bàn bạc phải trái, đúng sai nhằm bộc lộ rõ chủ kiến, thái độ của người nói, người viết rồi dẫn dắt, thuyết phục người khác đồng tình với ý kiến của mình.

- Các văn bản nghị luận bàn bạc nhằm trình bày, bình luận, đánh giá những sự kiện, những vấn đề về chính trị, xã hội, văn hóa, tư tưởng,...

Ví dụ:

“Muốn xây dựng một đất nước giàu mạnh thì phải có nhiều người tài giỏi. Muốn có nhiều người tài giỏi thì học sinh phải ra sức học tập văn hóa và rèn luyện thân thể, bởi vì chỉ có học tập và rèn luyện thì các em mới có thể trở thành những người tài giỏi trong tương lai”

(Tài liệu hướng dẫn đội viên)

6. Hành chính – công vụ

- Hành chính - công vụ: là phương thức dùng để giao tiếp giữa Nhà nước với nhân dân, giữa nhân dân với cơ quan Nhà nước, giữa cơ quan với cơ quan, giữa nước này và nước khác trên cơ sở pháp lí.

- Thông tư, nghị định, đơn từ, báo cáo, hóa đơn, hợp đồng...

Ví dụ:

"Điều 5. Xử lý vi phạm đối với người có thẩm quyền xử phạt vi phạm hành chính

Người có thẩm quyền xử phạt vi phạm hành chính mà sách nhiễu nhân dân, dung túng, bao che cho cá nhân, tổ chức có hành vi vi phạm hành chính, không xử phạt hoặc xử phạt không kịp thời, không đúng mức, xử phạt quá thẩm quyền quy định thì tùy theo tính chất, mức độ vi phạm mà bị xử lý kỷ luật hoặc bị truy cứu trách nhiệm hình sự; nếu gây thiệt hại vật chất thì phải bồi thường theo quy định của pháp luật."

Cách xác định các phương thức biểu đạt

Trong một văn bản không có giới hạn về số lượng phương thức biểu đạt được sử dụng. Vận dụng linh hoạt, tổng hợp các phương thức biểu đạt sẽ làm tăng khả năng diễn đạt, tạo tính thu hút và gần gũi với người đọc.

Tuy nhiên trong một văn bản vẫn sẽ có phương thức biểu đạt chính và các phương thức biểu đạt phụ nhằm hỗ trợ người nói, người viết trình bày, diễn đạt vấn đề.

Chú ý cách xác định phương thức biểu đạt chính trong văn bản để tránh nhầm lẫn:

- Đọc kỹ văn bản cần xác định phương thức biểu đạt
- Xác định thể loại của văn bản mục tiêu
- Tìm kiếm và phát hiện những dấu hiệu nhận biết điển hình, các đặc điểm nổi bật của các phương thức biểu đạt.
- Kết luận phương thức biểu đạt chính của văn bản.

Nắm vững những kiến thức về phương thức biểu đạt sẽ giúp bạn ghi điểm trong bài thi Ngữ Văn tốt nghiệp, đại học và cải thiện khả năng viết của mình. Theo dõi ... để tổng hợp và nâng cao những kiến thức về ngữ pháp Tiếng Việt.

Không chỉ tổng hợp các phương thức biểu đạt lớp 12, THPT Sóc Trăng còn tổng hợp tất cả các phương thức biểu đạt trong văn bản lớp 12 để có kiến thức về biện pháp tu từ đầy đủ nhất cho các em học sinh ôn luyện: định nghĩa, nhận biết, ví dụ...

Đăng bởi: [THPT Sóc Trăng](#)

Chuyên mục: [Giáo dục](#)

Xem thêm:

[Soạn văn 12 đầy đủ](#)

[Soạn văn 12 chi tiết](#)

[Soạn văn 12 ngắn gọn](#)

[Soạn văn lớp 12 mới nhất](#)